

sioengerechtigden tezamen ‘ten minste’ evenveel zetels bezetten als vertegenwoordigers van de werkgever. Als de werkgever geen zetels meer heeft dan wordt mijns inziens nog steeds voldaan aan de eis van ‘ten minste evenveel’. Art. 100 PW staat er in ieder geval niet aan in de weg om het aantal werkgeverszetels te verminderen. Voorts kan het evenwicht binnen het bestuur ook teruggebracht worden door bepaalde stemverhoudingen toe te passen. De Pensioenwet noch de Code Pensioenfondsen verzetten zich tegen het gebruik van gewogen stemverhoudingen. Waar DNB zeer kritisch aankijkt tegen gewogen stemverhoudingen – en het gebruik daarvan een uitzondering noemt en geen *usance*⁵⁰⁸ – ben ik van mening dat zal blijken dat het gebruik van gewogen stemverhoudingen vaak nodig zal zijn om het evenwicht binnen het bestuur na beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst te herstellen. Het toepassen van stemverhoudingen kan het evenwicht binnen het bestuur terugbrengen. De Code Pensioenfondsen en de toelichting hierop bepalen dat ieder bestuurslid stemrecht toekomt. Voorts sluit de toelichting gewogen stemverhoudingen niet uit, waarbij zij tevens verwijst naar een situatie waar de evenwichtigheid binnen het bestuur hersteld moet worden, omdat het anders niet paritair zou zijn. De evenwichtigheid geeft in zo’n geval aanleiding tot een andere verdeling. Toepassing van gewogen stemverhoudingen wordt derhalve niet ingegeven door gewoonte of gebruik, maar dient ter versterking van het bestuur van een gesloten pensioenfonds.

3 DE NORM VAN EVENWICHTIGE BELANGENBEHARTIGING VAN ART. 105, LID 2, PW⁵⁰⁹

3.1 *Inleiding*

In het huidige tijdsgewricht waarin pensioenfondsen pijn te verdelen hebben en waarin de financiële houdbaarheid van het pensioenstelsel onderwerp van gesprek is, is evenwichtige belangenbehartiging bij de besluitvorming door pensioenfondsen belangrijker dan ooit. Daarom staat in deze bijdrage de norm van evenwichtige belangenbehartiging van art. 105, lid 2, PW centraal. Die norm is in 1990 in de Pensioen- en spaar-

508 Maja Maric en Iris Sluiter; ‘Gebruik stemverhoudingen is een uitzondering en geen *usance*’, *Pensioen & Praktijk*, 2014, nr. 7-8. Zie ook nieuwsbericht DNB van 5 maart 2014, ‘Wvbp: nieuwe Q&A’s en Q&A gewogen stemverhoudingen’.

509 Paragraaf 3 is geschreven door Annemiek Cramer.

fondsenwet opgenomen en luidt thans⁵¹⁰ dat de personen die het beleid van een pensioenfonds bepalen, zich bij de vervulling van hun taak richten naar de belangen van de bij het pensioenfonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgever. De personen die het beleid van een pensioenfonds bepalen, zorgen er volgens de tekst van art. 105, lid 2, PW voor dat de genoemde belanghebbenden zich op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

Evenwicht in de belangenbehartiging is een belangrijk uitgangspunt bij de regelgeving over de inrichting, de bestuursstructuur, van een pensioenfonds. Daar gaat deze bijdrage niet over, maar aardig is wel om te signaleren dat discussie over de bestuursstructuur aan de basis ligt van de norm van evenwichtige belangenbehartiging van art. 105, lid 2, PW. De norm is in 1990 in de PSW opgenomen naar aanleiding van een amendement van de Kamerleden Paulis en Alders.⁵¹¹ Het betrof een amendement op het voorstel voor de Wet vertegenwoordiging gepensioneerden in pensioenfondsbesturen, dat in juni 1985 bij de Kamer was ingediend.⁵¹² De indieners constateerden, in de toelichting bij het amendement, dat de kern waar het wetsvoorstel een oplossing voor probeerde te bieden door gepensioneerden een zelfstandig recht op vertegenwoordiging in het bestuur te geven, was dat sommige groepen van belanghebbenden zich niet voldoende vertegenwoordigd voelden door de sociale partners in de pensioenfondsbesturen en zich afvroegen of alle betrokken belangen wel evenwichtig werden afgewogen. Dit als gevolg van de emancipatie van ouderen sinds de invoering van de PSW in 1952, waarin werd uitgegaan van een bestuur samengesteld uit vertegenwoordigers van werkgevers en vertegenwoordigers van werknemers. De indieners van het amendement beoogden dat probleem op een andere manier op te lossen, namelijk door in de wet vast te leggen dat evenwichtige belangenbehartiging richtsnoer moet zijn voor het bestuur bij de vervulling van zijn taak. Een

510 Met ingang van 1 maart 1990 in werking getreden als onderdeel van de Regeling medezeggenschap bij pensioenfondsen (*Stb.* 1990, 29); destijds art. 6, lid 4, PSW. De tekst van de bepaling is na 1990 verschillende keren gewijzigd. Voor het onderwerp van deze bijdrage zijn die wijzigingen niet van belang. Met ingang van 1 januari 2000 gewijzigd (*Stb.* 1999, 592); art. 5, lid 4, PSW. Met ingang van 1 januari 2007 gewijzigd (*Stb.* 2006, 705); art. 105, lid 2, PW. Met ingang van 1 augustus 2008 gewijzigd (*Stb.* 2008, 314); art. 105, lid 2, PW.

511 Kamerstukken II, 1987-1988, 19 008, nr. 16. Zie ook Kamerstukken II, 1988-1989, 19 008, nr. 31, p. 1.

512 Kamerstukken II, 1984-1985, 19 008, nr. 2.

richtsnoer voor evenwichtige belangenbehartiging in plaats van het toekennen van macht aan gepensioneerden in het pensioenfondsbestuur. Het amendement van Paulis en Alders heeft het destijds gehaald.

In deze bijdrage is aan de orde wat de rol van de norm van evenwichtige belangenbehartiging van art. 105, lid 2, PW voor pensioenfondsen is, althans wat die rol zou moeten zijn. Voor het bepalen van die rol is natuurlijk in de eerste plaats de concrete inhoud van de norm van belang. Daarnaast is in dat kader interessant in welke situaties de rechter daadwerkelijk aan de norm zal toetsen en of de rechter terughoudend aan de norm zal toetsen of juist niet. Aan deze aspecten wordt in het navolgende aandacht besteed.

Deze bijdrage beperkt zich tot de rol van de norm bij concrete besluiten van een pensioenfondsbestuur. Het zal in de praktijk gaan om besluiten over bijvoorbeeld het korten van pensioenen, het aanwenden van vermogensoverschotten, het toekennen van indexering en het vaststellen van de premie en van het beleggingsbeleid, omdat bij dergelijke besluiten de in art. 105, lid 2, PW bedoelde belangen zullen botsen. De bijdrage gaat niet in op andere handelingen van een pensioenfondsbestuur dan wel op handelingen van andere personen die het beleid van een pensioenfonds bepalen. Overigens verdient opmerking dat de raad van toezicht en de visitatiecommissie moeten toezien op evenwichtige belangenafweging door het bestuur (art. 104, lid 2 en 8, PW).

3.2 *Concrete inhoud van de norm*

Wat is de concrete inhoud van de norm van evenwichtige belangenbehartiging van art. 105, lid 2, PW? Met welke belangen moeten pensioenfondsbesturen in welke mate en op welke wijze rekening houden om te voldoen aan de norm? De wetsgeschiedenis en de jurisprudentie bieden niet veel houvast, zoals hieronder zal worden toegelicht.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat met het vastleggen van de norm van evenwichtige belangenbehartiging is beoogd een taak voor het bestuur vast te leggen, en dat het daarbij niet zozeer gaat om hoe belanghebbenden zich (subjectief) zouden moeten of zouden kunnen voelen. Het gaat erom dat het bestuur bij het uitoefenen van zijn taak op evenwichtige wijze met alle belangen rekening houdt.⁵¹³ In lijn daarmee is in de juris-

513 Kamerstukken I, 1988-1989, 19 008, nr. 253c, p. 7.

prudentie geen uitspraak te vinden waarin concreet werd getoetst of bij de belanghebbenden een bepaald gevoel aanwezig was.⁵¹⁴ Verder worden in de wetsgeschiedenis weinig woorden gewijd aan de concrete inhoud van de norm, omdat de norm nadere invulling zou moeten krijgen in de praktijk en in de jurisprudentie.⁵¹⁵ De wetsgeschiedenis geeft slechts enkele algemene handvatten voor de mate waarin of de wijze waarop bij bestuursbesluiten rekening moet worden gehouden met de verschillende betrokken belangen. Genoemd worden de zwaarte van de wederzijdse belangen, de aard van de te nemen besluiten en de overige omstandigheden van het geval. De kwantiteit van de belangen is volgens de wetsgeschiedenis niet in de eerste plaats bepalend; uitgangspunt is dus niet dat pondspondsgewijs rekening wordt gehouden met de betrokken belangen.⁵¹⁶ Dat sluit aan bij de solidariteitsgedachte. In de jurisprudentie trof ik geen uitspraken aan waarin relevante nieuwe handvatten worden gegeven voor de mate waarin of de wijze waarop rekening moet worden gehouden met de in art. 105, lid 2, PW bedoelde belangen bij bestuursbesluiten.

Moet het pensioenfondsbestuur zich beperken tot de verschillende belanghebbenden genoemd in art. 105, lid 2, PW, te weten deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgever? De wetgever heeft, kennelijk op voorzet van De Nederlandse Bank, begin 2014 bevestigd dat dit niet het geval is. In een brief van 17 december 2013 aan de staatssecretaris van SZW over de zogenoemde generatie-evenwichtstoets van DNB, gebaseerd op art. 105, lid 2, PW, stelt DNB dat het ondersteunend zou zijn ‘als de wetgever in de wetsgeschie-

514 Witte gaat er vanuit dat de verplichting ervoor te zorgen dat alle betrokkenen zich evenwichtig vertegenwoordigd kunnen voelen, een tweede, kennelijk zelfstandige, verplichting is. I.R.W. Witte, annotatie bij: Kantonrechter Amsterdam 21 november 2011, *PJ* 2012/1. Kok, Boer en Koops gaan daar kennelijk ook van uit, waar zij, in een artikel over evenwichtig korten, stellen dat het pensioenfonds ‘ook’ zou moeten onderbouwen dat alle belanghebbenden zich op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen. J. Kok, D. de Boer en E. Koops, ‘Solidariteit in goede en slechte tijden: evenwichtig korten?’, *TPV* 2012, p. 4, vgl. ook p. 6 en 7.

515 Bijvoorbeeld Kamerstukken II, 1988-1989, 19 008, nr. 30, p. 2 en Kamerstukken I, 1988-1989, 19 008, nr. 253c, p. 3.

516 Kamerstukken I, 1988-1989, 19 008, nr. 253c, p. 3 en p. 6. Zie ook Handelingen I, 1988-1989, 36, p. 1325 en p. 1327. Vgl. ook, in verband met korten, Kamerstukken II, 2005-2006, 30 413, nr. 17, p. 85. Zie voorts, in verband met het vaststellen van de premie, Kamerstukken II, 2013-2014, 33 847, nr. 7, p. 24 en Kamerstukken I, 2013-2014, 33 847, nr. F, p. 11, waar wel verschillende voorbeelden worden gegeven van omstandigheden die in het kader van een evenwichtige premievaststelling van belang kunnen zijn.

denis voor eenieder duidelijk maakt dat evenwichtige belangenafweging bij de premievaststelling ook betrekking heeft op evenwicht tussen generaties'.⁵¹⁷ De wetgever is kennelijk aan de oproep van DNB tegemoetgekomen, door in de parlementaire stukken op te merken dat DNB zal toetsen of de belangen 'van de verschillende groepen belanghebbenden en verschillende generaties' bij de premievaststelling op evenwichtige wijze zijn behartigd.⁵¹⁸ Volgens het kabinet zou de verplichting tot evenwicht tussen generaties op grond van art. 105, lid 2, PW reeds bestaan.⁵¹⁹ Voor de stelling dat de norm van evenwichtige belangenbehartiging niet is beperkt tot de in art. 105, lid 2, PW expliciet genoemde groepen belanghebbenden, zou in mijn visie aansluiting kunnen worden gezocht bij de toepassing van de norm van art. 2:129, lid 5, BW / art. 2:239, lid 5, BW. Dat is de norm voor de wijze waarop het bestuur van een vennootschap zijn taak moet vervullen. Bij de toepassing van die norm spelen alle relevante deelbelangen een rol.⁵²⁰ In lijn daarmee wordt in de parlementaire geschiedenis bij de PW opgemerkt, zonder daarbij overigens aan te geven wat de relatie van deze opmerking met art. 105, lid 2, PW is, dat het pensioenfondsbestuur recht moet doen aan alle 'stakeholders (jong, oud, man, vrouw, slapers en pensioengerechtigden)' en dat het bestuur daarom verplicht is 'de belangen van het fonds (in zijn totaliteit)' te behartigen.⁵²¹

Ik constateer dat de inhoud van de norm van evenwichtige belangenbehartiging niet concreet kan worden gemaakt aan de hand van de wetsgeschiedenis en de jurisprudentie. De norm wordt niet concreter dan dat het bestuur bij zijn taakvervulling op evenwichtige wijze rekening moet houden met alle betrokken belangen, daarbij slechts geholpen door enkele algemene handvatten uit de wetsgeschiedenis.

517 Bijlage bij Kamerstukken II, 2013-2014, 32 043, nr. 188. Opmerkelijk is dat tijdens de behandeling in de Eerste Kamer bleek dat de door DNB ontwikkelde generatie-evenwichtstoets niet toetst op evenwicht tussen generaties, door bijvoorbeeld effecten per leeftijdscohort te toetsen, maar slechts op evenwicht tussen deelnemers versus gepensioneerden (Kamerstukken I, 2013-2014, 33 847, nr. D, p. 26), althans tussen premiebetalers en niet-premiebetalers (Kamerstukken I, 2013-2014, 33 847, nr. F, p. 11).

518 Onder meer Kamerstukken II, 2013-2014, 33 847, nr. 3, p. 4.

519 Kamerstukken I, 2013-2014, 33 847, nr. D, p. 24. Vgl. eerder al Kamerstukken II, 2011-2012, 33 182, nr. 8, p. 19 en Kamerstukken I, 2011-2012, 33 182, nr. D, p. 15.

520 Asser/Maeijer/Van Solinge & Nieuwe Weme 2-II* 2009, nr. 394. Vgl. ook P. van Schilfgaarde, bewerkt door J. Winter en J.B. Wezeman, *Van de BV en de NV*, Kluwer, Deventer 2013, nr. 4.

521 Kamerstukken II, 2005-2006, 30 413, nr. 17, p. 68.

3.3 *Toetsing door de rechter*

Met het oog op de rol van de norm van evenwichtige belangenbehartiging voor pensioenfondsen, is het interessant te inventariseren in welke situaties de rechter besluiten van een pensioenfondsbestuur daadwerkelijk aan art. 105, lid 2, PW zal toetsen. Ik zie de volgende situaties:

- a. Toets door de civiele rechter of een bepaald bestuursbesluit nietig is, omdat het besluit in strijd zou zijn met de norm van art. 105, lid 2, PW (art. 2:14, lid 1, BW).⁵²²
- b. Toets door de civiele rechter of het bestuur dan wel bestuursleden intern (jegens het pensioenfonds) aansprakelijk is (zijn), omdat een bepaald bestuursbesluit onbehoorlijke taakvervulling jegens het pensioenfonds zou inhouden, omdat het betreffende besluit in strijd zou zijn met de norm van art. 105, lid 2, PW (art. 2:9 BW, eventueel mede op grond van art. 6:162 BW). Deze situatie zal zich overigens niet snel voordoen.
- c. Toets door de civiele rechter of het pensioenfonds extern aansprakelijk is, omdat een bepaald bestuursbesluit een onrechtmatige daad van het bestuur (en daarmee van het pensioenfonds) jegens de in art. 105, lid 2, PW bedoelde belanghebbenden inhoudt, omdat het besluit in strijd zou zijn met art. 105, lid 2, PW (art. 6:162 BW). Het gaat hier om externe aansprakelijkheid. Mogelijk kunnen het bestuur of bestuursleden ook persoonlijk extern op deze grond worden aangesproken, naast of in plaats van het pensioenfonds.
- d. Toetsing door de civiele rechter aan art. 6:74 BW.
- e. Toets door de ondernemingskamer van Hof Amsterdam, op verzoek van het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan, of het pensioenfonds bij afweging van de betrokken belangen niet in redelijkheid tot zijn besluit had kunnen komen (art. 217 PW).
- f. Toets door de ondernemingskamer van Hof Amsterdam, op verzoek van het verantwoordingsorgaan, het belanghebbendenorgaan of de raad van toezicht, in het kader van een enquête of sprake is van wanbeleid van het pensioenfondsbestuur (art. 219 PW).
- g. Toets door de bestuursrechter in (hoger) beroep dat is ingesteld tegen een bestuursrechtelijk besluit dat een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds als bestuursrechtelijk bestuursorgaan heeft genomen.

⁵²² Een andere toets is of het bestuursbesluit niet van toepassing is, omdat dat vanwege schending van de norm van art. 105, lid 2, PW naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn (art. 6:2, lid 2, BW). Omdat dat toetsing aan de redelijkheid en billijkheid betreft, blijft dat in deze bijdrage buiten beschouwing.

Concreet gaat het daarbij om (hoger) beroep tegen een besluit van een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds tot het al dan niet verlenen van vrijstelling op grond van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000. Voor zover het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000 het bedrijfstakpensioenfonds beleids- dan wel beoordelingsvrijheid laat, bijvoorbeeld bij het al dan niet verbinden van bepaalde voorwaarden aan een vrijstelling (vgl. art. 7 Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000), zal de norm van evenwichtige belangenbehartiging van art. 105, lid 2, PW een rol kunnen spelen;

- h. Toets door de bestuursrechter van een besluit van DNB genomen in het kader van bestuursdwang (bijvoorbeeld een aanwijzing; art. 171 PW) inhoudende dat een besluit van een pensioenfonds in strijd met art. 105, lid 2, PW zou zijn.

Hoe toetst de rechter in deze situaties? In het algemeen kan worden opgemerkt dat de rechter uitkomstgeoriënteerd is. De uitkomst moet maatschappelijk aanvaardbaar zijn. Het is de taak van de rechter om te streven naar een redelijke, aanvaardbare uitkomst in het concrete geval.⁵²³ Met het oog op de toetsing aan de norm van evenwichtige belangenbehartiging is in het algemeen ook het volgende van belang. Het pensioenfondsbestuur heeft in beginsel een zekere mate van beleidsvrijheid bij het besturen van het pensioenfonds, welke beleidsvrijheid haar grenzen mede vindt in de eisen van redelijkheid en billijkheid (art. 6:2 BW). Gelet op het doel van het pensioenfonds zal die beleidsvrijheid beperkter zijn dan de beleidsvrijheid van een commerciële, op winst gerichte onderneming.⁵²⁴ Uit het feit dat het bestuur een zekere mate van beleidsvrijheid heeft bij het besturen van het pensioenfonds volgt dat het bestuur bij de wijze waarop het bij zijn taakvervulling rekening houdt met de verschillende belangen ook een zekere mate van beleidsvrijheid heeft, die ook mede wordt begrensd door de eisen van redelijkheid en billijkheid. De norm van art. 105, lid 2, PW begrenst de beleidsvrijheid van het bestuur bij zijn taakvervulling in die zin verder, dat de norm voorschrijft dat het bestuur op evenwichtige wijze met alle belangen rekening houdt. Dat lijkt een striktere begrenzing dan de begrenzing van de beleidsvrijheid door de eisen van redelijkheid en billijkheid. Uit het feit dat art. 105, lid 2, PW is geformuleerd als open (vage) norm, volgt niettemin dat het bestuur een

523 Asser/Vranken Algemeen deel **** 2014/84.

524 Vgl. B.F. Assink, *Rechterlijke toetsing van bestuurlijk gedrag. Binnen het vennootschapsrecht van Nederland en Delaware* (diss. Rotterdam), Kluwer, Deventer 2007.

marge houdt.⁵²⁵ Ook uit het feit dat het bestuur tegenstrijdige belangen moet afwegen, zou kunnen worden afgeleid dat het bestuur een zekere marge houdt.⁵²⁶ Een rechter zal de beleidsvrijheid die een pensioenfondsbestuur bij zijn taakvervulling heeft, en die mede wordt begrensd door de norm van evenwichtige belangenbehartiging, moeten respecteren. Omdat de rechter de beleidsvrijheid van het bestuur zal dienen te respecteren, zal een rechter niet integraal (mogen) toetsen aan de norm van evenwichtige belangenbehartiging. Indien het pensioenfondsbestuur kan onderbouwen dat het bij een bepaald besluit in redelijkheid op evenwichtige wijze met alle belangen rekening heeft gehouden, zal de rechter het besluit in beginsel respecteren.

Terugkerend naar de hiervoor genoemde concrete situaties waarin een rechter aan de norm van evenwichtige belangenbehartiging zal toetsen, kan specifiek nog het volgende worden opgemerkt. Wat betreft eventuele interne of externe aansprakelijkheid van het bestuur of van bestuursleden op grond van onrechtmatige daad in situatie b of situatie c, zal sprake moeten zijn van ernstige verwijtbaarheid van schending van de norm aan individuele bestuursleden (vgl. art. 2:9, lid 2, BW) en verdedigbaar is dat hetzelfde voor het bestuur als college geldt.⁵²⁷ De lat ligt daarmee hoog. Voor de toets van de ondernemingskamer in situatie e is de marginale wijze van toetsen expliciet in art. 217, lid 5, PW vastgelegd. Voor de toets van de ondernemingskamer in situatie f (wanbeleid) geldt dat de ondernemingskamer conform de wetsgeschiedenis marginaal toetst of sprake is van wanbeleid.⁵²⁸ Voor de bestuursrechtelijke rechter in situatie g kan de marginale toetsing mede worden verklaard vanuit de trias politica. De bestuursrechter mag niet op de stoel van de uitvoerende macht plaatsnemen. De bestuursrechter in situatie h zal het besluit van DNB integraal toetsen, omdat ook DNB de beleids- dan wel beoordelingsvrijheid van het pensioenfondsbestuur zal moeten respecteren.⁵²⁹

525 Vgl. bijvoorbeeld ook Kamerstukken II, 2013-2014, 33 847, nr. 7, p. 22.

526 P. van Schilfgaarde, bewerkt door J. Winter en J.B. Wezeman, *Van de BV en de NV*, Kluwer, Deventer 2013, nr. 4 en 96.

527 Vgl. J.B. Huizink, 'Pensioenfonds en bestuurdersaansprakelijkheid', *TPV* 2004, p. 115-117.

528 Asser/Maeijer/Van Solinge & Nieuwe Weme 2-II* 2009, nr. 791.

529 Vgl. CBB 10 september 2013, ECLI:NL:CBB:2013:104.

3.4 *Afsluitend*

De rol van de norm van evenwichtige belangenbehartiging van art. 105, lid 2, PW is – of beter: zou moeten zijn – zoals die oorspronkelijk is bedoeld: een richtsnoer voor het pensioenfondsbestuur bij de vervulling van zijn taak. Aan de hand van dat richtsnoer zullen pensioenfondsbesturen steeds een eigen evenwichtige belangenafweging moeten maken van alle betrokken belangen, waaronder in mijn visie mogelijk ook belangen die niet expliciet in art. 105, lid 2, PW worden genoemd. Indien het pensioenfondsbestuur kan onderbouwen dat het bij een bepaald besluit in redelijkheid op evenwichtige wijze met alle belangen rekening heeft gehouden, zonder daarbij noodzakelijkerwijs de gevoelens van de belanghebbenden te betrekken, zal de rechter het besluit in beginsel respecteren. Dat is wellicht een geruststellende conclusie over de rol van een belangrijke, centrale bepaling uit de PW.

4 VERSTERKING VAN HET INTERN TOEZICHT⁵³⁰

4.1 *Invulling intern toezicht*

Een pensioenfonds is op basis van art. 33, lid 1, PW verplicht om een intern toezicht te hebben.

Op grond van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur van de Stichting van de Arbeid (Principes), die van 1 januari 2006 tot 1 januari 2014 moesten worden toegepast, konden fondsbesturen kiezen voor de volgende vormen van intern toezicht:

- visitatiecommissie,
- raad van toezicht,
- auditcommissie,
- one-tier board.

De Code Pensioenfondsen is als opvolger van de Principes per 1 januari 2014 van toepassing verklaard. De Code Pensioenfondsen is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid gezamenlijk. Zowel in de Code Pensioenfondsen als de voormalige Principes zijn/waren nadere regels gegeven op basis van een algemene maatregel van bestuur.⁵³¹

⁵³⁰ Paragraaf 4 is geschreven door Chantal Boekkooi.

⁵³¹ Art. 33, lid 2, PW.